

Přílohy

Příloha 1: Kódovací kniha

Výzkum kresleného humoru s environmentální tematikou v českém tisku *Kódovací kniha*

Identifikační proměnné		
1. Identifikační číslo	kód	
	1–760	pořadové číslo jednotky mediálního obsahu
2. Datum	kód	
	...	datum ve formátu DD.MM.RRRR (od 5.1.1993 do 21.12.2015)
3. Deník	kód	
	1	MF Dnes
	2	Právo
	3	Lidové noviny
	4	Hospodářské noviny
	5	Deník
	6	Lidová demokracie
	7	Svobodné slovo (Slovo)
	8	Práce
4. Autor	kód	
	1	Vladimír Jiránek
	2	Miroslav Kemel
	3	Vladimír Renčín
	4	Lubomír Lichý
	5	Joke&Gögh, Štěpán Mareš
	6	Václav Teichmann
	7	Josef Pospíchal
	8	Petr Pazderka
	9	Michal Marčák
	10	Michal Hrdý
	11	Fantomas, Tomáš Kučerovský
	12	jiný autor

Analytické proměnné

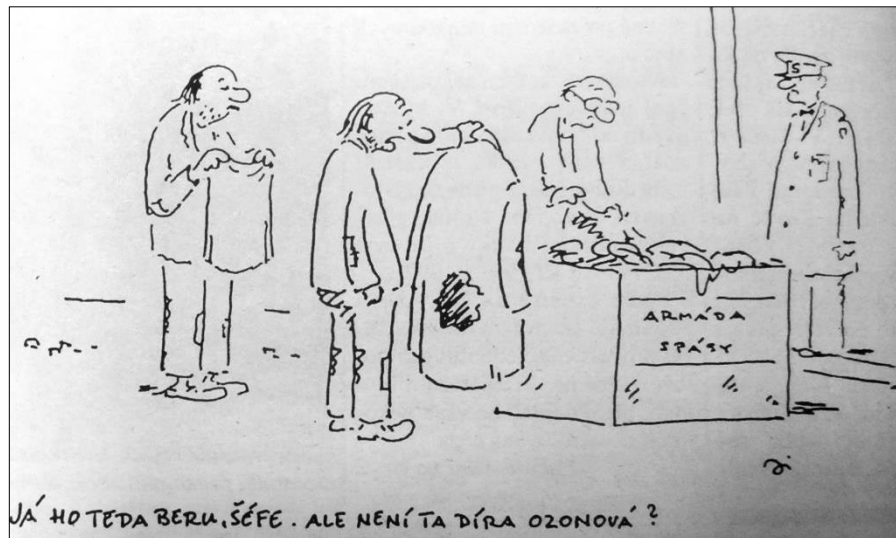
Analytické proměnné		
5. Typ kresby	kód	
	1	editoriální kreslený vtip
	2	kreslená anekdota/gag
	3	karikatura
	4	komiks
	5	ilustrace
6. Námět	kód	
	1	stav životního prostředí jako celku
	2	znečištění ovzduší
	3	znečištění vody
	4	chemie v životním prostředí
	5	odpady a recyklace
	6	druhová rozmanitost
	7	lesy a zeleň
	8	změna klimatu
	9	ozónová díra
	10	extrémny počasí a přírodní katastrofy
	11	krajina a její estetika
	12	zemědělství a potraviny
	13	těžba, energetika a doprava
	14	jaderná elektrárna Temelín
	15	vztah člověka k přírodě
	16	vývoj lidské populace na Zemi
	17	technologie, které nás odtrhly od přírody
	18	krize západní civilizace a její hodnoty
	19	globalizace
	20	kapitalismus, spotřeba, konzumerismus
	21	příroda s cenovkou
	22	naše budoucnost a trvalá udržitelnost
	23	zelená politika v ČR
	24	ochrana přírody a environmentalismus
	25	bio, ekologický, šetrnost
7.1 Přítomnost členů SZ	kód	
	1	ano
	0	ne
7.2 Přítomnost Václava Klause	kód	
	1	ano
	0	ne

7.3 Přítomnost Miloše Zemana	kód	
	1	ano
	0	ne
7.4 Přítomnost Miroslava Grégra	kód	
	1	ano
	0	ne
7.5 Jiné konkrétní postavy	kód	
	1	ano
	0	ne
8. Aktuálnost	kód	
	1	ano
	0	ne
9. Antropomorfismus	kód	
	1	ano
	0	ne

Příloha 2: Vybrané příklady kreslených vtipů různých autorů

Vladimír Jiránek

č. 35

č. 610

č. 645

č. 475

č. 576

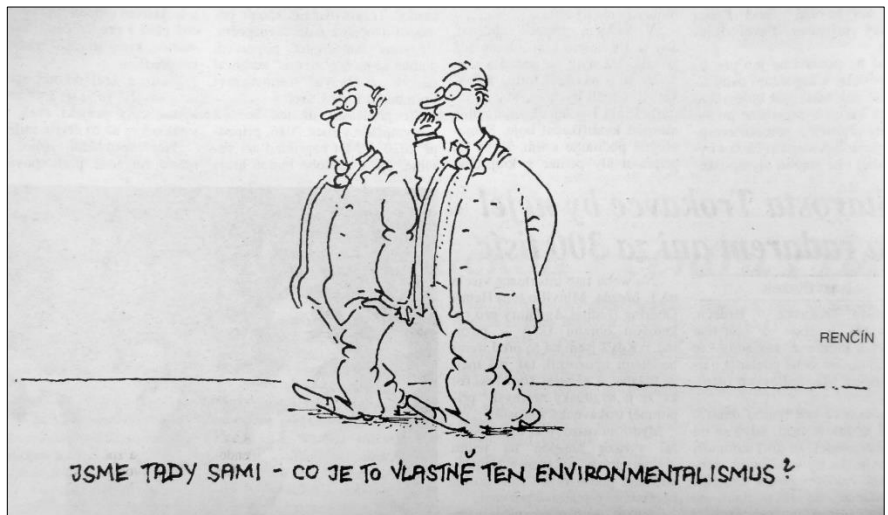

č. 714

č. 489

č. 500

č. 699

č. 567

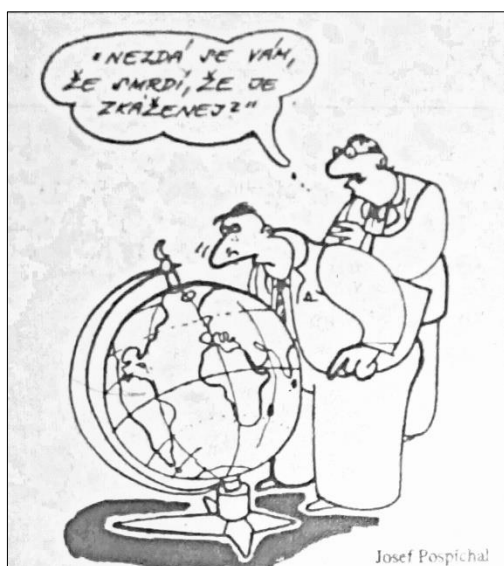

č. 640

č. 646

Josef Pospíchal

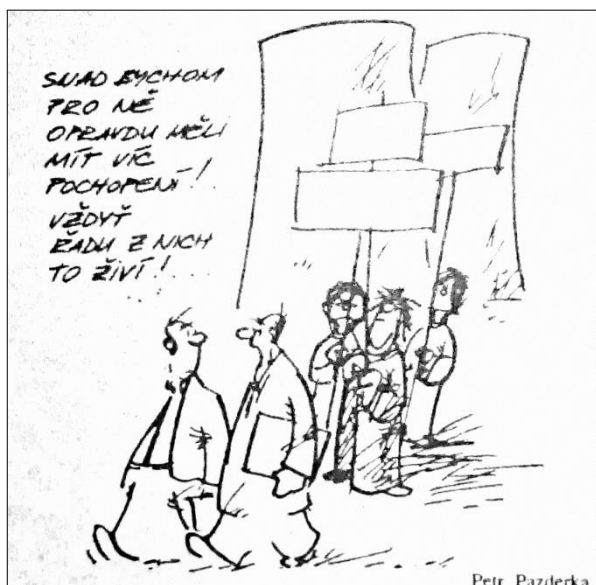

č. 285

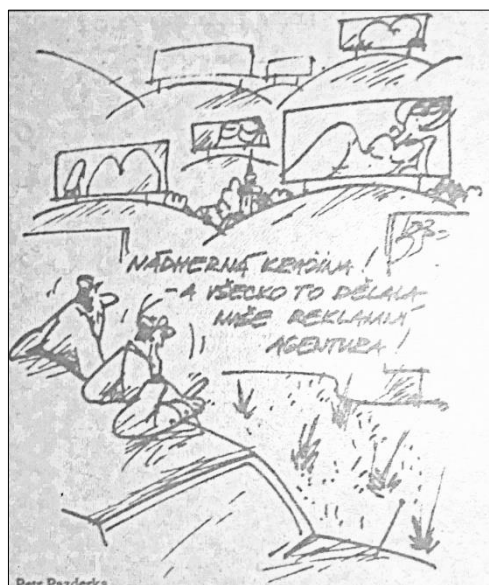

č. 411

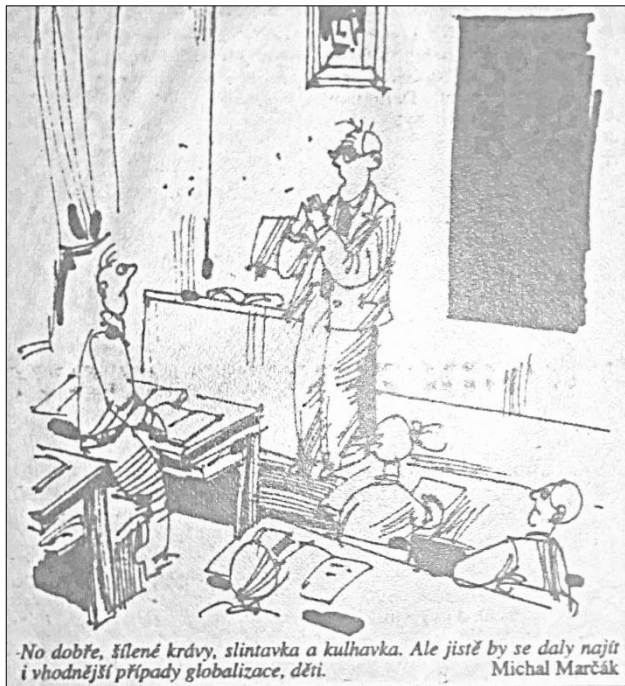
Petr Pazderka

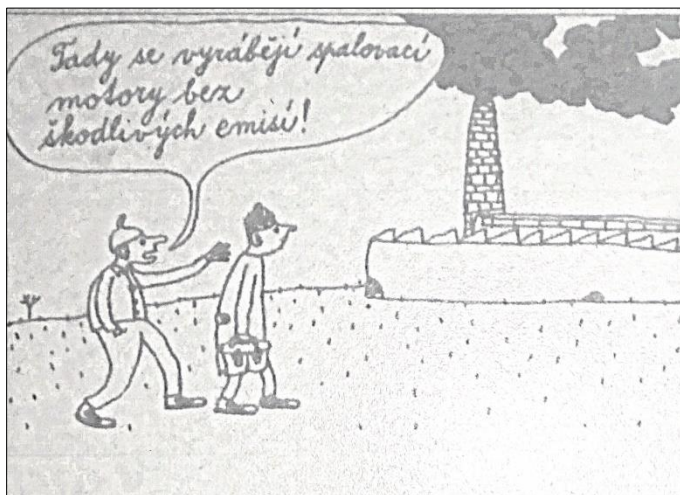
č. 299

č. 429

č. 366

č. 193

Fantomas, Tomáš Kučerovský

č. 675

Dan Černý, Olaf

č. 676

Tomáš Chlud, Jiří Just

č. 687

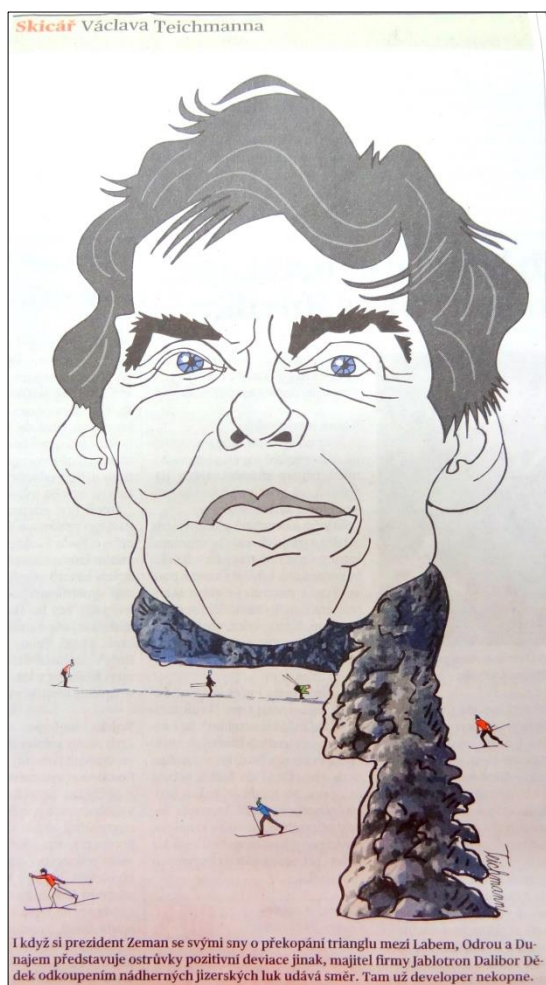
Štěpán Mareš, Jan Vodňanský

č. 613

č. 649

č. 725

č. 726

Příloha 3: Projekt diplomové práce

Fakulta humanitních studií UK

katedra magisterského oboru

Sociální a kulturní ekologie

U Kříže 8/661, 158 00 Praha 5-Jinonice

Projekt diplomové práce (DP) oboru sociální a kulturní ekologie

1. Jméno studenta, tituly:
Bc. Žaneta Ondroušková
2. Osobní číslo (UČO):
43359726
3. Rok imatrikulace na FHS UK (bak. studium, jinak mag. studium):
2012
4. Datum zápisu na katedru sociální a kulturní ekologie FHS UK (alespoň měsíc, rok):
září 2012
5. Názvy všech předchozích bakalářských (magisterských) prací, škola, obor a rok, kde a kdy byly obhájeny:
Interpretace, analýza a žánrové vymezení žurnalistických útvarů v rubrice Periskop v letech 2002 až 2006
(Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, obor Mediální studia a žurnalistika, obhájeno v roce 2012 v Brně, hodnoceno známkou A)
6. Předběžný název DP:
Kreslený humor s environmentální tematikou v českém tisku
7. Obecný kontext (souvislosti tématu, širší rámec [zasazení „do světa“]):
Environmentální témata jsou ve společnosti diskutována již dlouho. V závislosti na historických a kulturních specifikách, stavu životního prostředí, majitelích vydavatelských domů a dalších faktorech si nacházejí cestu k občanům skrze média.
Typů médií a samotných žurnalistických textů je mnoho a každý z nich pracuje s environmentálními otázkami jinak. V této diplomové práci se budu věnovat velmi

specifickému žánru, a to kreslenému humoru v tištěných denících. Český trh nabízí několik výrazných titulů, které po vzoru zahraničního tisku obsahují i původní kreslené vtipy tuzemských autorů. Právě na ty se diplomová práce zaměří v souvislosti s jejich případnou environmentální tematikou.

Text bude pracovat se dvěma důležitými termíny, z nichž vyplývá i zasazení diplomové práce do světa. Prvním z nich jsou média a s nimi spojené nastolování agendy (agenda setting) a vývoj dvou úzce propojených rovin – obsahové stránky deníků a situace ve společnosti. Druhým zásadním termínem je přívlastek environmentální či sociálně-kulturně-ekologický, který práci přivádí do světa vztahu lidí a přírody, devastace životního prostředí, kritiky společnosti a hledání alternativních životních stylů.

8. Předmět zkoumání (vlastní předmět práce [zasazení „do vědy“]):

Diplomová práce se bude pohybovat v oborech mediální a komunikační studia, environmentální studia, sociální a kulturní ekologie, dále na poli žánrové genologie, ilustrace, vizuálních studií.

Předmětem zkoumání budou původní kreslené vtipy s environmentální tematikou v českém denním tisku pocházející z několika různých období posledních třidvaceti let. Jedná se o období 1) začátků 90. let, kdy se rapidně proměnilo mediální klima po roce 1989, 2) přelomu tisíciletí, kdy se k běžným občanům dostává internet, a dochází tak k dalšímu velkému zlomu v mediální oblasti, 3) let 2007 a 2008, kdy nastupují digitální média v plné síle a souběžně dochází k výrazným změnám ve vlastnické struktuře médií, mimo jiné i v souvislosti s počátkem ekonomické krize, 4) posledních dvou let, reprezentujících současnost. Pro účely diplomové práce budu analyzovat kreslené vtipy splňující jasně dané parametry a přítomné v konkrétních typech tištěných periodik.

Nezbytnou součástí práce bude i popis společenské situace v tom kterém období a samozřejmě analýza témat a motivů, kterým se obecně věnovaly dané obrazově-vizuální příspěvky.

9. Hlavní vstupní hypotéza nebo hypotézy (2–4 na výběr); pro práci 1–2, možno však formulovat výzkumné otázky, event. jen výzkumný problém:

Hlavní vstupní hypotézou diplomové práce je, že povaha a četnost kreslených environmentálních vtipů v tuzemských denících se v čase výrazně proměnila v závislosti na reflexi environmentálních problémů a situací ve společnosti. Druhou hypotézou je, že kreslené vtipy s environmentální tematikou reagují spíše na aktuální události, přičemž dlouhodobá rizika spíše opomíjejí.

Výzkumné otázky: Jaké jsou nejčastější náměty těchto vtipů? Jak se liší environmentální vtipy v jednotlivých denících? Do jaké míry jsou vtipy spojeny s konkrétními osobnostmi? Reagují na aktuální události nebo se zabývají spíše dlouhodobějšími stavy? Jsou zobrazovaná zvířata ve vtipěch antropomorfizována? Je příroda zobrazována jako ohrožená? Jak je ve vtipěch zobrazován člověk ve vztahu k environmentálním problémům? Jsou environmentální problémy ve vtipěch bagatelizovány?

10. Metodologický postup: metody a techniky, které budou v práci použity:

V jednotlivých historických obdobích provedu obsahovou analýzu environmentálního kresleného humoru ve vybraných českých denících. Poté provedu sémiotickou analýzu dvaceti environmentálních kreslených vtipů spolu s motivickou, narativní a obrazovou analýzou příspěvků. Částečně využiji i analýzu rámců.

11. Cíl DP (kromě ověření hypotéz a teoretického přínosu např. praktický přínos, vypracování metodologie, základ pro řešení problémů v praxi atd.):

Mezi cíle diplomové práce patří zodpovězení výzkumných otázek a teoretický přínos práce; vytvoření základu pro další zkoumání v dané problematice; propracování metody sémiotické analýzy v oblasti environmentálního kresleného vtipu.

12. Čím budou rozšířeny dosavadní znalosti (vědecká „přidaná hodnota DP“):

Vědecké znalosti budou významně rozšířeny o problematiku kreslených vtipů s environmentální tematikou, jejich analýzu a popis historického vývoje v českých médiích. V akademickém prostředí se tomu dosud nikdo nevěnoval, tudíž považuji vědecký přínos práce za zásadní a svým způsobem určující pro další obdobná bádání.

13. Jaké bude (bude-li) jejich teoretické zobecnění a přínos:

Teoretický přínos bude spočívat v rozšíření poznatků o jednotlivých historických etapách kreslených vtipů v tisku, v popisu vlastností těchto vtipů a souvislostí s tématy doby a všeobecnou situací ve společnosti.

14. Struktura DP (předběžný obsah – názvy oddílů a kapitol):

Úvod.

Teoretická část: Kreslený humor a východiska žánru. Česká mediální scéna se zaměřením na tištěné deníky. Environmentální témata a jejich diskuze ve společnosti. Teoretický popis použitých metod.

Analytická část: Metodologie. Pracovní postup. Charakteristika analyzovaných deníků. Obsahová analýza. Sémiotická analýza.

Závěr.

Přílohy.

15. Předběžná bibliografie k tématu:

ALLAN, Stuart; ADAM, Barbara; CARTER, Cynthia. 2000. *Environmental risks and the media*. London: Routledge.

ATWATER, Tony; SALWEN, Michael B.; ANDERSON, Ronald B. 1985. Media Agenda-Setting With Environmental Issues. *Journalism Quarterly*. 62 (2): 393-397.

BARTÁK, Jan. 1970. *Grafika periodik. [Díl] 1, Grafická úprava periodik v kontextu dějin životního slohu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

- BUSH, Larry. 2013. More than Words. Rhetorical Constructs in American Political Cartoons. *Studies in American Humor*. 3 (27): 63–91.
- CORBETT, Julia B. 2006. *Communicating Nature: How We Create and Understand Environmental Messages*. Washington: Island Press.
- COTTLE, Simon. 2008. *Global Crisis Reporting*. Berkshire: Open university press.
- ČERNÝ, Jiří; HOLEŠ, Jan. 2004. *Sémiotika*. Praha: Portál.
- Doubravová, Jarmila. 2008. *Sémiotika v teorii a v praxi*. Praha: Portál.
- ECO, Umberto. 2004. *Teorie sémiotiky*. Vyd. v českém jazyce 1. Brno: Janáčkova akademie múzických umění.
- ECO, Umberto. 2010. *Lector in fabula. Role čtenáře aneb interpretační kooperace v narativních textech*. Praha: Academia.
- GILL, Bob; LEWIS, John. 1964. *Illustration. Aspects and directions*. London: Studio Vista.
- HANSEN, Anders. 1991. The media and the social construction of the environment. *Media, Culture and Society*. 13 (4): 443-458.
- HANSEN, Anders. 2006. Tampering with nature. „Nature“ and the „natural“ in media coverage of genetics and biotechnology. *Media, culture and society*. 28 (6): 811-834.
- HENDL, J. 2005. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál.
- JOHNSON, Isabel Simeral. 1937. Cartoons. *The Public Opinion Quarterly*. 1 (3): 21-44.
- KLEEMAN, Grant. 2006. Using cartoons to investigate social and environmental issues. *Ethos*. 14 (3): 9-18.
- KONČELÍK, Jakub; VEČEŘA, Pavel; ORSÁG, Petr. 2010. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál.
- LANDBECK, Chris. 2013. *The Description and Indexing of Editorial Cartoons. An Exploratory Study*. PhD Dissertation. Florida State University.
- MATĚJEČEK, Antonín, 1931. *Ilustrace*. Praha: J Štenc.
- MCQUAIL, Denis. 2009. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 2009.
- MOLDAN, Bedřich. 2009. *Podmaněná planeta*. Praha: Karolinum.
- MUKAŘOVSKÝ, Jan a kol. 1966. *Studie z estetiky*. Praha: Odeon.
- NOFRI, Sara. 2012. *Cultures of Environmental Communication. A Multilingual Comparison*. Springer Science & Business Media [e-book].
- NOVÁČEK, Pavel. 2001. *Udržitelný rozvoj*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- PAVELKA, Jiří. 1998. *Předpoklady literárního dorozumívání*. Brno: Masarykova univerzita.
- POCHE, Emanuel a kol. 1975. *Encyklopedie českého výtvarného umění*. Praha: Academia.
- PYTLÍK, Radko. 1988. *Český kreslený humor XX. století*. Praha: Odeon, 1988.
- PYTLÍK, Radko. 2000. *Fenomenologie humoru aneb jak filozofovat smíchem*. Praha: Emporius.

SANI, Iro; ABDULLAH, Mardziah Hayati, ALI, Afida Mohamad, ABDULLAH, Faiz S. 2014. Political Cartoons in the First Decade of the Millennium. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*. 22 (1): 73-83.

SCHULZ, Winfried; REIFOVÁ, Irena; KONČELÍK, Jakub; SCHERER, Helmut; HAGEN, Lutz. 2011. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum.

THWAITES, Tony; DAVID, Lloyd; MULES, Warwick. 2002. *Introducing cultural and media studies. A semiotic approach*. Basingstoke: Palgrave.

TRAMPOTA, Tomáš; VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. 2010. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál.

VÍCH, Zdeněk. 2004 *Vybrané kapitoly o umělecké ilustraci*. Hradec Králové: Gaudeamus.

WIGAN, Mark. 2010. *Umění ilustrace: vizuální myšlení*. Brno: Computer Press.

16. Předpokládaný vedoucí DP:

Mgr. et Mgr. Arnošt Novák

17. Důvod volby tématu (dosavadní znalosti, zázemí, praxe a zájem studenta):¹

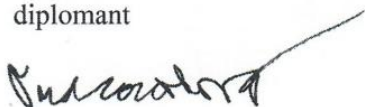
Na bakalářském stupni jsem vystudovala žurnalistiku spolu s environmentálními studii a touto kombinací se i nadále zabývám ve svém pracovním i osobním životě. Myšlenka tyto oblasti propojit v magisterské diplomové práci mě napadla už dávno. Proto jsem si za téma zvolila problematiku ekologických otázek v českých médiích.

V bakalářské práci jsem se věnovala sémiotické analýze konkrétního výtvarně-literárního žánru, který měl velmi blízko ke karikatuře či kreslenému vtipu, jsem tudíž s potřebnými technikami a metodami dobře obeznámená.

V neposlední řadě je volba tématu daná i tím, že sama velmi ráda čtu komiksy, zajímám se o kreslené vtipy a ilustrace a mám ráda humor jako takový.

Jinonice 30. dubna 2014

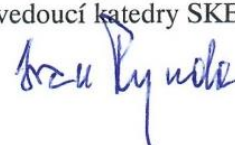
diploant

vedoucí DP

vedoucí katedry SKE

¹ nepovinné